

INUIT ATAQATIGIIT

Inatsisartuni

UKA 2020/198
13. oktober 2020
Aqqa Samuelsen

Uunga siunnersuut: Inatsisartunut qinersisarneq pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. xx, xx. xxx 2020-imeersoq.

(Naalackersuisut Siulittaasuat).

Nunatsinni inuit tamarmik oqartussaaqataanerat pisuussutaavoq naliitsoq ataqqisassarpullu. Tassaammat inuup ataatsip kisimi aqutsinani tamatta aqutseqatigiinnissatsinnik akisussaaqatigiinnitsinnillu tunngaviliisoq. Tamat oqartussaaqataanerat inuit qinersisarnermikkut atuuttussanngortitaat inuiaat ingerlaasiannut inuillu ataasiakkaat sunniuteqarsinnaanerannut attuumassuteqarluinnarpoq.

Inuiaat ingerlaasianni kikkut tamat oqartussaaqataanerisa qulakkeerniarnerani inatsisartoqarneq nunatsinni pinngitsoorneqarsinnaanngilaq. Inatsisartoqarneq inuiattut naleqartitassaraarput. Innuttaasut taasinermikkut pissaanerup inatsisartunut atukkiussaata eriarisariaqarpoq. Qinersinerup ingerlasarnerata qarasaasiarsorfiunerulernissaanik Naalackersuisut matumani kissaateqarput, tamannalu qarasaasiarsornerulernissamut periusissiamut atuuttumut naapertuuttoq tunngavilersuutigineqarluni.

Inatsisartunut qinerseriaaseq eqqarsaatigalugu inuiaqatigiinnut naapertuuttumik aqqissuussisoqartariaqarpoq.

Ullutsinni qinerseriaatsip inatsimmi atuuttumi qarasaasiakkut taasinissaq ajornakusoormat. Siunissami qinersisartut qarasaasiakkut ajornannginnerusumik qinersisinnaalernissaat aqqutissiuunneqartariaqarpoq, qinersisartut amerlanerpaat qinersisinnaalernissaat periarfissinneqartariaqarmat.

Ullutsinni attaveqaatitigut atortorissaarutitigullu ineriartorfiup nalaani inatsisartunut qinerseriaatsip pissutsinut naleqqussarnissaa pissusissamisoorpoq. Siunnersuummi toqqammavilersuutigineqartut ilaatigut imarsiortut, avataasiortut aalisartullu qarasaasiatigut qinersisinnaanerisa qulakkeerniarneqarmat Inuit Ataqatigiinniit nuannaarutigaarput. Imarsiortut, avataasiortut aalisartullu qinersisinnaatitaanissamut allatuulli pisinnaatitaaffeqarput.

Kiisalu qinersisarneq pillugu inatsimmi taaguutit nunani tamalaani malitassanut naleqqussarneqarnissaat Naalackersuisut kissaatigaat. Oqaaseq matumani naleqqussarneqartussatut saqqummiunneqartoq tassaavoq allakkatigut taasineq oqaatsimik

sioqqutsisumik taasineramik taarserneqassasoq. Oqaatsimik allannguiniarneq tamanna qinerseriaatsimik allannguissanngimmat ajornartoqartinngilarput.

Nunatta avataani ilinniareersimallutik nunatsinnut angerlartut inatsisitigut pisariinnerusumik qinersisinnaalertariaqarput. Nunatta avataani ilinniareersimallutik nunatsinnut angerlartut pinngitsoorsinnaanngilagut, aammalu siunissami pisariaqartinneqartuassapput. Naalakkersuisut siunnersuutaanni matumani saqqummiunneqartumi nunatta avataani ilinniareersimallutik nunatsinnut angerlartut pisariinnerusumik qinersisinnaalernissaat qulakkeerniarneqarmat nuannaarutigaarput.

Partiimi qinigaasinnaatitaasut kikkulluunniit qinigassanngortissinnaanissaat inissaqartuartaqarpoq. Partii qinersinissamut nalunaaruteqarnermi Inatsisartuni ilaasortaataqarsimaneq ilaasortaataqarsimannginnerluunniit piumasaqaat atorunnaarnissaa pisariaqarpoq. Inatsisartunut ilaasortaataqarsimaneq ilaasortaataqarsimannginnerluunniit qinersinermi aporfiunnginnissaa tunngavilersuutigalugu, partiit qinersinerup nalunaarutiginerani assigiimmik naligiimmillu periarfissaqarnissaat pingaaruteqarmat.

Siunissaq eqqarsaatigalugu inuit ataasiakkaat eqaannerusumik taasisinnaalersinneqarnissaasa pingaaruteqassusaa erseqqissartuassallugu pingaaruteqartoq Inuit Ataqtigiit isumaqarput. Aamma inuit ataasiakkaat qarasaasiaqanngikkaluartulluunniit, assersuutigalugu utoqqaat, peqqissartut inuillu innarluutillit qinersisinnaatitaajuaannarnissaat pinngitsoorneqarsinnaanngilaq. Qinerseriaatsimik nutaanguiniarneq isumaqatigaarput, illua-tungaatigullu inuit qarasaasiaqanngikkaluartulluunniit, assersuutigalugu utoqqaat, peqqissartut inuillu innarluutillit siunissami qinersisinnaatitaajuaannarnissaasa pitsanngorsaaffiguarnissaa pinngitsoorneqarsinnaanngilaq.

Qarasaasiakkut qinersisinnaalernermi avataaniit sunnerneqarsinnaaneq (hacker) sakkortuumik mianersuuttariaqartoq eqqumaffigisariaqartorlu isumaqarput. Qarasaasiakkut qinersinermi avataniit sunniiniartoqassappat tamanna inuiaqatigiinnut kingunissaa imaannaanngitsorujussaaq, allaat qinersinerup atorsinnaajunnaarneranik kinguneqarsinnaalluni. Tassami peqquserlunnikkut qinersineq inerneqassammat – tamanna nunani allani misilittagaareersoq takoreerparput. Taamaattumik qarasaasiakkut qinersinermi avataaniit sunnerneqarsinnaanerup qanoq pinngitsoortivinniarneqarnersoq Ataatsimiitaliami susasaqartumi suliarinerani qulaajarluaqqissaartariaqarpoq. Aamma qarasaasiakkut qinersisinnaalernissamut avataaniit sunnerneqarsinnaanerup qanoq pinngitsoortivinneqarsinnaanera pillugu Naalakkersuisut naggasiinermi erseqqissaatigilluassagaat piumasarissavarput.

Aamma qarasaasiakkut qinersisinnaalertoqassappat attaveqaatitigut pitsaassuseq qularnaatsuusariaqarpoq. Nunatsinni inoqarfiit ilaanni avannaani aammalu nunatta kangiani attaveqaatitigut inissisimaneq kipiluttunarsinnaasoq ilisimavarput. Attaveqaatit ullormiit ullormut kipeqattaarsinnaasarneri takornartaanngilaq. Taamaattumik qarasaasiakkut qinersisinnaalertoqassappat attaveqaatit internetilu qularnaatsumik inissisimasariaqarput.

Attaveqaatit kipiluttunarneri kipisaqattaarsinnaanerilu pissutigalugit qinersisinerit atorsinnaajunnaassagaluarpata inuit qinersinerat atorsinnaajunnaassaaq, tamannalu uggornarluinnassaaq. Qarasaasiatigut qinersisinnaalertoqassappat inoqarfinni avinngarusimanerusuni attaveqaatit arriittarneri kipiluttunartarnerilu pissutigalugit qanoq aaqqiisoqarniarnersoq qulaajaalluortoqartariaqarpoq.

Qinerseriaatsip nutaaliordfiginerani IT atorlugu periaaseqarnissaq ukiumi 2021-mi aningaasanut inatsimmi atuutilersinniarneqartoq maluginiarparput. IT atorlugu periaaseqarnissaq sioqqullugu, IT atorlugu qinerseriaasissap aammalu atortorissaarutitigut ajutoortoqannginnissaa qulakkeerniarlugu misileraanerit siorngerlugit ingerlanneqartariaqarput, tassami ullormi qinersivimmi qarasaasiakkut atortorissaarutikkullu ajutoortoqassagaluarpat inuiaqatigiinnut kingunerlorujussuarsinnaammat. Qinerseriaatsimik nutaaliorniarneq qarasaasiakkut qinersisinnaatitaalernissaa aallartilluassappat aallaqqaataaniilli kukkusooqannginnissaa pingaaruteqarpoq.

Taamatut oqaaseqarluta siunnersuutip aappassaaneerseqannginnerani qulaajaalluortoqarnissaa siunertaralugu ataatsimiititaliamut susassaqartumut ingerlateqqipparput.